

NHẬN DIỆN VÀ PHẢN BÁC NHỮNG LUẬN ĐIỀU SAI TRÁI VỀ CUỘC CÁCH MẠNG TINH GỌN BỘ MÁY CỦA HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ

★ TS NGUYỄN MẬU TUÂN

Nhà xuất bản Lý luận chính trị,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Các thế lực thù địch liên tục xuyên tạc bản chất và mục tiêu của việc tinh gọn bộ máy. Chúng cố tình bóp méo vấn đề, cho rằng đây là hành động tập trung quyền lực, “thanh trừng phe cánh” hoặc chỉ là “cắt giảm cơ học” gây tổn kém và không hiệu quả. Từ đó, âm mưu hạ thấp vai trò lãnh đạo của Đảng, gieo rắc nghi ngờ về sự thiếu đồng thuận nội bộ Đảng. Bài viết cung cấp luận cứ chính trị, pháp lý và thực tiễn để phản bác những luận điệu sai trái; khẳng định việc tinh gọn bộ máy là chủ trương chiến lược, kiên quyết đấu tranh phản bác mọi luận điệu xuyên tạc.

● **Từ khóa:** tinh gọn bộ máy; hệ thống chính trị Việt Nam; Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa; luận điệu sai trái; thế lực thù địch.

1. Mở đầu

Gần 40 năm tiến hành công cuộc đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, tạo thế và lực để vững bước vào kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc. Để tiếp tục thực hiện thắng lợi các mục tiêu chiến lược, Đảng và Nhà nước luôn kiên định đường lối đổi mới, trong đó trọng tâm là xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, đặc biệt là quyết liệt thực hiện tinh gọn bộ máy của hệ thống chính trị.

Trước những bước tiến quan trọng của Việt Nam, các thế lực thù địch, phản động và một

số phần tử cơ hội chính trị đã không ngừng xuyên tạc, bóp méo bản chất và mục tiêu của cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy. Chúng lợi dụng các diễn đàn công khai, mạng xã hội và một số kênh truyền thông để đưa ra những luận điệu sai trái, gây hoang mang dư luận nhằm làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng và công cuộc đổi mới đất nước.

2. Nội dung

2.1. Nhận diện một số luận điệu sai trái, thù địch về cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy

Thứ nhất, xuyên tạc về bản chất và mục tiêu của việc tinh gọn bộ máy

Các thế lực thù địch cho rằng, việc tinh gọn bộ máy, sáp nhập các ban, bộ, ngành, địa phương và giảm cấp hành chính là biểu hiện của sự tập trung quyền lực tuyệt đối vào một số ít người, làm suy yếu cơ chế kiểm soát và cân bằng quyền lực. Chúng cố tình gán ghép đây là động thái “thanh trừng phe cánh”, “thâu tóm quyền lực”, “độc tài”, đi ngược lại xu thế dân chủ. Chúng bịa đặt rằng “Sáp nhập là cách Đảng muốn thanh trừng phe cánh” hay “cơ cấu bộ máy nhà nước nói là tinh gọn nhưng không thay đổi mà chỉ chuyển người từ chỗ này sang chỗ khác, chỉ gây tốn kém, phức tạp”. Luận điệu khác thì cho rằng, việc giảm số lượng các đơn vị hành chính, các vị trí công chức chỉ là hành động “cắt giảm cơ học”, thiếu căn cứ khoa học, không dựa trên đánh giá thực chất về chức năng, nhiệm vụ. Các thế lực thù địch, phản động còn quy chụp việc tinh gọn bộ máy, đặc biệt là trong lĩnh vực truyền thông là nhằm mục đích tăng cường kiểm soát thông tin, hạn chế quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí. Chúng coi việc hợp nhất các cơ quan truyền thông nhà nước là một động thái “tăng cường tuyên truyền” và “giảm báo chí độc lập”, dẫn đến lo ngại “truyền thông Việt Nam sẽ chỉ phục vụ công tác tuyên truyền và giảm thiểu báo chí độc lập” (VOA).

Thứ hai, bóp méo về tác động và hậu quả của cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy

Chúng khuếch đại vấn đề dôi dư cán bộ, công chức sau tinh gọn, cho rằng: điều này sẽ dẫn đến làn sóng thất nghiệp lớn, gây bất ổn xã hội nghiêm trọng, đặc biệt đối với những người có thâm niên cống hiến. Bên cạnh đó, luận điệu xuyên tạc “tinh giản biên chế sẽ khiến nhiều người mất việc, là thiếu tính nhân văn, gây ra mất ổn định xã hội” cũng được chúng sử dụng. Nhiều ý kiến sai trái cho rằng:

việc sáp nhập, giải thể các cơ quan sẽ tạo ra khoảng trống pháp lý, chồng chéo chức năng, nhiệm vụ trong giai đoạn chuyển tiếp, dẫn đến trì trệ trong giải quyết công việc, gây khó khăn cho người dân và doanh nghiệp. Tình trạng này được mô tả là “các lỗ hổng pháp lý hoặc xung đột thẩm quyền có thể phát sinh” và quá trình tái cơ cấu bộ máy, quản lý tài sản, nhân sự có thể dẫn đến các hành vi tham nhũng, trục lợi, thiếu minh bạch. Từ đó, chúng đi đến quy kết là quá trình tinh gọn, hiện đại hóa bộ máy có thể làm mai một các giá trị truyền thống, bản sắc văn hóa đặc trưng của hệ thống chính trị Việt Nam.

Thứ ba, hạ thấp vai trò lãnh đạo và chỉ đạo của Đảng

Nhiều luận điệu sai trái, thù địch cho rằng, cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy của hệ thống chính trị là dấu hiệu của sự thất bại trong các nỗ lực cải cách trước đó, buộc phải thực hiện những biện pháp quyết liệt và đột ngột. Đồng thời, chúng cố tình gieo rắc nghi ngờ về sự thiếu đồng thuận trong nội bộ Đảng và thiếu ý chí chính trị để thực hiện đến cùng cuộc cách mạng này.

Những luận điệu sai trái này thường được trình bày dưới vỏ bọc “phân tích khách quan”, “quan điểm học thuật” hoặc “thông tin từ các nguồn độc lập” nhằm mục đích đánh lừa công chúng, đặc biệt là những người thiếu thông tin hoặc chưa hiểu sâu về bản chất, mục tiêu của công cuộc đổi mới ở Việt Nam.

Thứ tư, xuyên tạc, chống phá việc hoàn thiện thể chế (nhất là việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013) để thực hiện chủ trương, quyết sách mang tính cách mạng của Đảng, đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới

Các thế lực thù địch, phản động, đối tượng chống đối, cơ hội chính trị xuyên tạc việc lấy ý

kiến nhân dân về dự thảo sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013 là “vi hiến, thiếu tính chính danh và trái ngược nguyên tắc Nhà nước pháp quyền”; một số đối tượng xuyên tạc, phủ nhận vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội, chúng cho rằng “quy định về Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên trong Hiến pháp mâu thuẫn với các quy định về quyền tự do lập hội của công dân”...

2.2. Luận cứ phản bác các luận điệu sai trái, thù địch về cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy của hệ thống chính trị

2.2.1. Về mặt chính trị, pháp lý

Thứ nhất, cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy của hệ thống chính trị hiện nay là sự kế thừa và phát triển từ quan điểm của Hồ Chí Minh, chủ trương của Đảng về tinh gọn bộ máy trong suốt quá trình lãnh đạo sự nghiệp cách mạng Việt Nam.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về tinh gọn bộ máy là một nội dung xuyên suốt trong quan điểm của Người về xây dựng Nhà nước của dân, do dân và vì dân. Người chỉ rõ: “- Giản chính. Chính quyền và Đoàn thể tìm mọi cách để giảm bớt những cơ quan và những nhân viên không cần thiết lắm, để tiết kiệm sức người và của, để thêm sức vào việc sản xuất. Đồng thời tìm mọi cách để nâng cao năng suất của những nhân viên và các cơ quan”⁽¹⁾ hay “... tổ chức còn kênh cang, thừa người, phải sắp xếp cho gọn gàng, hợp lý, mọi người đều có công việc thiết thực, những người

thừa phải đưa đi chỗ thiếu, những người ở lại phải thi đua nâng cao năng suất của mình. Thế là tinh giản, tinh là năng suất lên cao, làm cho mau cho tốt, giản là vừa phải, không kênh cang, tránh hình thức”⁽²⁾. Người luôn kiên định chủ trương xây dựng một bộ máy nhà nước gọn nhẹ, hiệu lực, hiệu quả, tránh công kênh, quan liêu, xa dân.

Hồ Chí Minh coi bộ máy nhà nước là công bộc của dân, do đó, sự tồn tại và hoạt động của bộ máy phải nhằm mục đích phục vụ lợi ích của nhân dân. Cụ thể: “Chính phủ là công bộc

của dân vậy. Các công việc của Chính phủ làm phải nhằm vào một mục đích duy nhất là mưu tự do hạnh phúc cho mọi người. Cho nên Chính phủ nhân dân bao giờ cũng phải đặt quyền lợi dân lên trên hết thảy. Việc gì có lợi cho dân thì làm. Việc gì có hại cho dân thì phải tránh”⁽³⁾. Một bộ máy công kênh, nhiều tầng nấc sẽ dễ phát sinh tệ

quan liêu, gây phiền hà cho dân, làm giảm lòng tin của dân vào chế độ. Điều này đòi hỏi bộ máy phải được tổ chức hợp lý, cắt giảm những khâu trung gian không cần thiết để công việc được giải quyết nhanh chóng, thuận tiện cho người dân. Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh việc chống lại bệnh quan liêu, lãng phí trong bộ máy nhà nước. Người xem đây là những căn bệnh nguy hiểm, làm suy yếu sức mạnh của Đảng và Nhà nước. Quan liêu thể hiện ở việc xa dân, không sâu sát thực tế, chỉ biết mệnh lệnh, giấy tờ; lãng phí là sử dụng không

hiệu quả tài sản, thời gian và công sức của nhân dân.

Để khắc phục, Người yêu cầu cán bộ phải sâu sát cơ sở, gần gũi dân, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Một bộ máy tinh gọn sẽ tự thân hạn chế được những biểu hiện của quan liêu, lãng phí do ít tầng nấc, ít khâu trung gian, trách nhiệm rõ ràng hơn. Để bộ máy thực sự tinh gọn và hiệu quả, Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng đến yếu tố con người, tức là đội ngũ cán bộ. Người yêu cầu cán bộ phải có đức, có tài, tuyệt đối trung thành với Đảng, với dân, tận tụy với công việc, có tinh thần trách nhiệm cao. Người khẳng định “cán bộ là gốc của mọi công việc”, do đó, việc rèn luyện, nâng cao năng lực và phẩm chất đạo đức của cán bộ là yếu tố quyết định sự tinh gọn và hiệu lực của bộ máy.

Đảng Cộng sản Việt Nam luôn kiên định và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về tinh gọn bộ máy, đặc biệt trong giai đoạn hiện nay, việc tổ chức, sắp xếp lại cơ quan hành chính nhà nước được coi là một nhiệm vụ đột phá chiến lược để đưa đất nước phát triển toàn diện. Đảng đặt ra yêu cầu xây dựng hệ thống chính trị “tinh - gọn - mạnh - hiệu năng - hiệu lực - hiệu quả”. Việc sắp xếp lại nhằm khắc phục những tồn tại, hạn chế, bảo đảm bộ máy vận hành thông suốt, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng mới. Để làm được việc này thì tinh giản biên chế và cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức là yêu cầu quan trọng. Quan điểm của Đảng là giảm số lượng công chức không cần thiết, đồng thời nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Điều này không chỉ giúp giảm gánh nặng ngân sách mà còn góp phần nâng cao năng lực phục vụ của bộ máy hành chính.

Việc sắp xếp lại bộ máy hành chính nhà nước đòi hỏi phải có sự điều chỉnh, sửa đổi các quy

định pháp luật liên quan. Bên cạnh việc tinh gọn về số lượng, Đảng cũng chú trọng đổi mới cơ chế vận hành của các cơ quan hành chính, tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp, các ngành, tránh tình trạng cục bộ, cát cứ. Mục tiêu là xây dựng một bộ máy hành chính hiện đại, chuyên nghiệp, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, đáp ứng tốt hơn nhu cầu phát triển của đất nước và phục vụ nhân dân.

Chủ trương tinh gọn bộ máy hiện nay của Đảng không phải là đột ngột mà là sự tiếp nối, cụ thể hóa và phát triển ở tầm cao mới của các nghị quyết, kết luận của Đảng qua các thời kỳ. Ngày 29-3-1989, Hội nghị Trung ương 6 khóa VI ban hành Nghị quyết số 06-NQ/HNTW về kiểm điểm hai năm thực hiện Nghị quyết Đại hội VI và phương hướng, nhiệm vụ ba năm tới đã nhấn mạnh nhiệm vụ tinh gọn tổ chức bộ máy, xây dựng mô hình tổng thể tổ chức bộ máy hệ thống chính trị. Đại hội lần thứ IX, XII, XIII của Đảng đều nhấn mạnh nhiệm vụ tinh gọn tổ chức bộ máy, xây dựng mô hình tổng thể tổ chức bộ máy hệ thống chính trị đáp ứng yêu cầu của giai đoạn mới. Trong đó, Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25-10-2017 của Hội nghị Trung ương 6 khóa XII về “Một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả” có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Nghị quyết số 18-NQ/TW đề ra mục tiêu: “Tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa nhằm tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng; nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước và chất lượng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội; phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Tinh giản biên chế gắn

với cơ cấu lại, nâng cao chất lượng, sử dụng hiệu quả đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; giảm chi thường xuyên và góp phần cải cách chính sách tiền lương”⁽⁴⁾. Đây là sự nhất quán trong tư duy lãnh đạo của Đảng về xây dựng một hệ thống chính trị “tinh gọn, mạnh, hoạt động hiệu lực, hiệu quả”.

Thứ hai, bảo đảm thực hiện mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội mà toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta theo đuổi

Việc tinh gọn bộ máy tại Việt Nam đóng vai trò then chốt trong việc thực hiện mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH. Một bộ máy hành chính tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả sẽ giúp Nhà nước quản lý, điều hành đất nước một cách thông suốt, chủ động trong mọi lĩnh vực từ kinh tế, chính trị, quốc phòng, an ninh đến đối ngoại. Điều này đặc biệt quan trọng trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng, giúp Việt Nam duy trì và củng cố vị thế độc lập, không bị phụ thuộc vào các yếu tố bên ngoài.

Tinh gọn bộ máy không chỉ dừng lại ở các cơ quan dân sự mà còn bao gồm cả các lực lượng vũ trang. Lực lượng quân đội, công an được tổ chức tinh gọn, chuyên nghiệp, hiện đại sẽ nâng cao khả năng tác chiến, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, ứng phó hiệu quả với các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống. Tinh gọn bộ máy giúp giải phóng nguồn lực, tối ưu hóa việc sử dụng ngân sách, tài

nguyên và sức lao động. Điều này khuyến khích phát triển nội lực, giảm bớt sự phụ thuộc vào viện trợ hay đầu tư nước ngoài không bền vững, từ đó củng cố nền kinh tế độc lập, tự chủ. Đồng thời, một bộ máy hành chính hiệu quả sẽ tạo môi trường đầu tư kinh doanh minh bạch, thuận lợi, thúc đẩy sản xuất, kinh doanh phát triển. Kinh tế mạnh là nền tảng vững chắc cho nền độc lập dân tộc.

Theo định hướng của Đảng Cộng sản Việt

Nam, việc tinh gọn bộ máy nhằm xây dựng hệ thống chính trị “tinh - gọn - mạnh - hiệu năng - hiệu lực - hiệu quả” sẽ trực tiếp nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng và hiệu lực quản lý của Nhà nước trong việc thực hiện đường lối xây dựng CNXH, đưa các chủ trương, chính sách đi vào cuộc sống một cách nhanh chóng, hiệu quả, tránh tình trạng “trên nóng,

dưới lạnh” hay “nhờn luật”. Một bộ máy hành chính hiệu quả là động lực để thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm tăng trưởng đi đôi với công bằng xã hội. Việc tinh gọn, loại bỏ những bộ phận kém hiệu quả, tham nhũng sẽ giúp phân bổ nguồn lực hợp lý hơn, tạo điều kiện để thực hiện các chính sách an sinh xã hội, giảm nghèo bền vững, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân, đó chính là mục tiêu cơ bản của CNXH. Đây là yếu tố then chốt để giữ vững vai trò lãnh đạo của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân vào con đường đi lên CNXH.

Thứ ba, cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy là để đáp ứng yêu cầu xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân.

Việc tinh gọn bộ máy không chỉ mang tính sắp xếp hành chính mà còn gắn chặt với yêu cầu căn bản của tiến trình xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN. Một bộ máy cồng kềnh, chồng chéo chức năng, kém hiệu lực sẽ làm suy giảm niềm tin của nhân dân, gây lãng phí nguồn lực và giảm tính minh bạch. Ngược lại, bộ máy tinh gọn, hoạt động hiệu quả chính là điều kiện tiên quyết để bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân trong thực tiễn cuộc sống. Bản chất của Nhà nước pháp quyền XHCN ở Việt Nam là mọi quyền lực thuộc về nhân dân, được thể chế hóa bằng pháp luật. Do đó, cải cách bộ máy phải hướng đến nâng cao chất lượng phục vụ, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nhân dân, đồng thời xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có năng lực, liêm chính. Tinh gọn bộ máy, giảm biên chế là hiện thực hóa mô hình Nhà nước pháp quyền XHCN, nơi nhân dân là trung tâm, là chủ thể của mọi quá trình phát triển. Đây là bản chất tiến bộ của hệ thống chính trị Việt Nam, hoàn toàn khác với sự tập trung quyền lực độc đoán mà các thể lực thù địch xuyên tạc.

Thứ tư, cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy bảo đảm nguyên tắc tập trung dân chủ và sự lãnh đạo của Đảng

Việc tinh gọn bộ máy, sáp nhập các cơ quan không phải là độc đoán mà nhằm tăng cường sự lãnh đạo tập trung, thống nhất của Đảng, bảo đảm sự đồng bộ, thông suốt từ trung ương đến địa phương. Trong điều kiện Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và chuyển đổi số, việc quản lý và điều hành có thể được thực hiện hiệu quả hơn nhờ bộ máy được tinh gọn và

ứng dụng công nghệ hiện đại. Việc tinh gọn bộ máy phải đi đôi với việc hoàn thiện thể chế, đề cao trách nhiệm và bản lĩnh khoa học của các cơ quan, đơn vị; tăng cường phân cấp, phân quyền đi đôi với kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực, phát huy tính chủ động, sáng tạo của các cấp, các ngành và địa phương. Điều này hoàn toàn phù hợp với nguyên tắc tập trung dân chủ, vừa bảo đảm sự lãnh đạo thống nhất của Đảng, vừa phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

Thứ năm, các chủ trương mang tính cách mạng của Đảng nhằm kiến tạo mô hình phát triển mới.

Tiếp nối tinh thần đổi mới năm 1986 nhưng ở tầm cao và chiều sâu hơn; từ tăng trưởng theo chiều rộng sang tăng trưởng theo chiều sâu, từ Nhà nước hành chính sang Nhà nước kiến tạo phát triển, với tổ chức tinh gọn, phân quyền hiệu quả, thể chế mềm và động lực, không gian mới cho sự phát triển đất nước trong kỷ nguyên phát triển thịnh vượng của dân tộc.

Việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013 tập trung vào việc tạo lập nền tảng pháp lý cho việc tinh gọn tổ chức bộ máy nhà nước là bước đi tất yếu để nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản trị quốc gia. Việc triển khai lấy ý kiến nhân dân qua nền tảng số là minh chứng cho tinh thần dân chủ, văn minh, hiện đại, thực hiện quyền dân chủ trực tiếp của nhân dân.

2.2.2. Về mặt thực tiễn

Một là, cuộc cách mạng về tinh gọn tổ chức bộ máy là yêu cầu khách quan, đã được tiến hành ở nhiều quốc gia và đạt được những kết quả tích cực

Tại Nhật Bản, cuộc cải cách tổ chức bộ máy hành chính năm 2001 là một nỗ lực lớn nhằm tinh gọn bộ máy, giảm số lượng bộ, ngành từ 01 văn phòng và 22 bộ xuống còn 01 Văn

phòng Nội các và 12 bộ⁽⁵⁾. Cuộc cải cách này đã tăng cường vai trò lãnh đạo chính sách của Thủ tướng và hỗ trợ sự phối hợp giữa các bộ trong việc thực hiện chính sách quốc gia, đồng thời tiết kiệm chi phí và tăng hiệu quả điều phối. Cuộc cải cách năm 2001 là một trong những bước đi mạnh mẽ của Nhật Bản nhằm tối ưu hóa bộ máy hành chính của mình.

Trung Quốc là một quốc gia có bộ máy hành chính khổng lồ, đã trải qua nhiều đợt cải cách và tinh giản bộ máy nhằm nâng cao hiệu quả quản lý, giảm gánh nặng ngân sách và thích ứng với sự phát triển kinh tế - xã hội. Việc này thường được gọi là “cải cách cơ cấu”. Các đợt cải cách bộ máy của Trung Quốc thường diễn ra theo chu kỳ, đặc biệt là sau các kỳ đại hội Đảng hoặc trong các giai đoạn phát triển kinh tế quan trọng. Mỗi đợt cải cách thường có quy mô rất lớn, tác động đến hàng triệu cán bộ, công chức. Cụ thể: cải cách năm 1982, giảm từ 100 bộ/ủy ban xuống 61 bộ/ủy ban, giảm hơn 2/3 tổng số phó bộ trưởng; các bộ giảm từ 52 xuống còn 43 bộ; cắt giảm 1/3 biên chế cán bộ, nhân viên của các cơ quan thuộc Quốc vụ viện⁽⁶⁾. Năm 1988, tiếp tục cải cách bộ máy cán bộ, số cơ quan trực thuộc Quốc vụ viện tiếp tục giảm từ 72 cơ quan xuống còn 68 cơ quan; các bộ giảm xuống còn 41 bộ; biên chế giảm hơn 9.700 người. Các năm 1998, 2003, 2013 đều tiếp tục tinh giản bộ máy.

Từ Đại hội XIX (năm 2017) đến nay, Trung Quốc đã và đang đẩy mạnh thực hiện cải cách thể chế chính trị một cách toàn diện, đã cắt giảm 15 bộ, cơ quan ngang bộ và cơ quan thuộc Quốc vụ viện. Cải cách không chỉ liên quan đến Chính phủ mà còn cả bộ máy đảng nhằm củng cố sự lãnh đạo toàn diện của Đảng và nâng cao hiệu quả quản trị. Cải cách đã sáp

nhập nhiều cơ quan, thành lập các cơ quan mới trực thuộc Trung ương Đảng hoặc Quốc vụ viện, ví dụ: thành lập Cục Quản lý giám sát thị trường quốc gia, Bộ Cựu chiến binh, đồng thời, tinh giản mạnh mẽ các cơ quan quản lý công⁽⁷⁾. Phương thức chủ yếu là hợp nhất các cơ quan có chức năng tương đồng hoặc bãi bỏ các cơ quan không còn phù hợp; loại bỏ các cấp quản lý không cần thiết giữa cấp trên và cấp dưới để tăng tính thông suốt; một số chức năng dịch vụ công không mang tính quản lý nhà nước sẽ được chuyển giao cho các tổ chức ngoài nhà nước để giảm gánh nặng cho bộ máy công; đẩy mạnh xây dựng chính phủ điện tử, chính phủ số để nâng cao hiệu quả quản lý, giảm bớt sự phụ thuộc vào nhân lực và thủ tục giấy tờ.

Xinhgapo nổi tiếng với bộ máy chính phủ tinh gọn, hiệu quả và năng động. Ngay từ khi thành lập, Xinhgapo đã xây dựng một văn hóa công vụ đề cao hiệu quả, minh bạch và chống tham nhũng. Điều này tạo nền tảng vững chắc cho mọi nỗ lực tinh giản bộ máy. Xinhgapo thường xuyên rà soát chức năng, nhiệm vụ của các bộ, ngành và cơ quan công quyền. Nếu có sự chồng chéo, dư thừa hoặc không còn phù hợp với yêu cầu phát triển, các chức năng này sẽ được sáp nhập, bãi bỏ hoặc chuyển giao. Để thu hút và giữ chân nhân tài, Xinhgapo áp dụng chính sách lương cạnh tranh, gắn liền với hiệu suất làm việc. Điều này giúp bảo đảm bộ máy tinh gọn, chất lượng cao. Xinhgapo không coi tinh giản bộ máy là một sự kiện “một lần rồi thôi” mà là một quá trình cải cách liên tục, thích ứng với các thay đổi của bối cảnh kinh tế - xã hội trong nước và quốc tế⁽⁸⁾.

Hai là, việc tinh gọn khắc phục tình trạng công kênh, kém hiệu quả của bộ máy hành chính; thích ứng với thời đại công nghệ số hiện nay.

Thực tiễn cho thấy, bộ máy của hệ thống chính trị Việt Nam trước đây còn cồng kềnh, nhiều tầng nấc trung gian, chức năng, nhiệm vụ chồng chéo, chưa thực sự hiệu lực, hiệu quả. Tình trạng này gây lãng phí nguồn lực nhà nước, đặc biệt là nguồn chi thường xuyên⁽⁹⁾, hạn chế nguồn lực đầu tư phát triển, phúc lợi xã hội. Tính đến cuối năm 2023, cả nước đã giảm được 7.867 đơn vị sự nghiệp công lập; các bộ, ngành giảm 17 tổng cục và tương đương, 10 cục và 144 vụ/ban⁽¹⁰⁾; các địa phương giảm 343 cơ quan chuyên môn và tương đương ở cấp tỉnh, 1.454 cơ quan chuyên môn ở cấp huyện⁽¹¹⁾.

Tinh gọn bộ máy nhằm xây dựng một hệ thống hành chính hiện đại, linh hoạt, hiệu quả hơn, nâng cao năng lực quản lý và quản trị quốc gia. Điều này giúp đẩy nhanh quá trình ra quyết định, giải quyết kịp thời các vấn đề thực tiễn đặt ra, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Công nghệ thông tin phát triển là cơ sở quan trọng để hiện thực hóa mục tiêu này.

3. Kết luận

Cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy của hệ thống chính trị là một chủ trương chiến lược, thể hiện quyết tâm chính trị cao của Đảng và Nhà nước trong công cuộc xây dựng nước Việt Nam hùng cường, phồn vinh. Những quan điểm sai trái, xuyên tạc về chủ trương này hoàn toàn không có cơ sở khoa học và thực tiễn mà chỉ là những luận điệu xuyên tạc nhằm mục đích chống phá, gây chia rẽ, làm suy yếu khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Kiên định bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch can thiệp động thông tin một cách khách quan, chính xác, đầy đủ về bản chất, mục tiêu và hiệu quả thực tiễn của cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy. Bằng sự quyết tâm chính trị, ý chí kiên cường và sự đồng lòng của

toàn Đảng, toàn dân, cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy sẽ đạt kết quả to lớn, góp phần xây dựng hệ thống chính trị ngày càng tinh gọn, mạnh, hiệu lực, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu của kỷ nguyên phát triển mới □

Ngày nhận bài: 24-7-2025; Ngày bình duyệt: 16-9-2025; Ngày duyệt đăng: 22-10-2025.

Email tác giả: tuannnguyen011975@gmail.com

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.6, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.476-477.

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.7, Sđd, tr.432.

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.4, Sđd, tr.21.

(4) Xem: *Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25-10-2017 Hội nghị Trung ương 6 khóa XII về “Một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả”*.

(5) Xem: *Revamping government: Central Bureaucracy Undergoes Reform*, <https://web-japan.org>, February 1, 2001.

(6), (7) *Cải cách tổ chức, bộ máy hành chính - Kinh nghiệm của Trung Quốc*, <https://tcnn.vn>, ngày 03-10-2018.

(8) Xem: Văn Cường: *Cải cách hành chính tại Singapore*, <https://tcnn.vn>, ngày 19-4-2015.

(9) Xem: Lê Thanh: *Bộ trưởng Bộ Tài chính: 70% thu ngân sách là chi thường xuyên, còn tiền đâu để chi cho phát triển*, <https://tuoitre.vn>, ngày 19-12-2024.

(10) Xem: Hoàng Yến: *Năm 2023: Giảm 236 đơn vị sự nghiệp công, tinh giản biên chế 7.151 người*, <https://thoibaotaichinhvietnam.vn>, ngày 20-5-2024.

(11) Xem: Phạm Đông: *Giảm 343 cơ quan cấp tỉnh, 1.454 cơ quan huyện khi tinh gọn*, <https://laodong.vn>, ngày 18-3-2025.